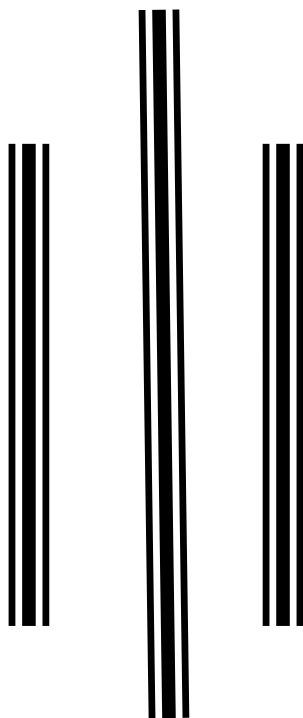


कालीगण्डकी गाउँपालिका गाउँसभाको उन्नाइसौँ अधिवेशनमा
गाउँपालिकाका प्रवक्ता श्री कृष्ण बहादुर लामिछानेज्यूद्वारा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को

बजेट वक्तव्य



कालीगण्डकी गाउँपालिका
गाउँसभाको सचिवालय
स्याङ्जा जिल्ला, गण्डकी प्रदेश



विक्रम संवत् २०८३ साल असार ९ गते, मंगलबार

१. नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेबमोजिम संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको सुदृढीकरणका लागि तीनै तहका सरकारहरू क्रियाशील छन्। यसै सन्दर्भमा संघीय सरकार र प्रदेश सरकारले आफ्ना नीति, कार्यक्रम तथा बजेट सार्वजनिक गरिसकेका छन्। सोही पृष्ठभूमिमा, स्थानीय सरकारको रूपमा रहेको यस कालीगण्डकी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रममा आधारित रही, यस गरिमामय गाउँसभा समक्ष आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई गौरवको अनुभूति भएको छ।
२. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको आधारशिलालाई मजबुत बनाउन, केन्द्रीकृत र एकात्मक राज्य व्यवस्थाले सिर्जना गरेका सबै प्रकारका विभेद र उत्पीडनको अन्त्यका लागि विभिन्न समयमा भएका जनआन्दोलन र क्रान्तिहरूमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण अमर सहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु। साथै, परिवर्तनका यी ऐतिहासिक आन्दोलनहरूमा नैतिक, भौतिक तथा राजनीतिक रूपमा योगदान पुऱ्याउनुहुने सम्पूर्ण आदरणीय अग्रज एवं आम नागरिकहरू प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु।
३. कालीगण्डकी गाउँपालिकाले संवैधानिक व्यवस्थाको मर्म र भावना अनुरूप स्थानीय सरकार संचालनको अधिकार भित्र रहेर काम गरिरहदा संघीय सरकारले देखाएको स्थानीय सरकार प्रतिको वित्तीय हस्तान्तरण प्रणालीको कटौतीका वावजुद आफ्नो स्रोत साधनलाई व्यवस्था गर्दै २०८३/०८४ को बजेटले नागरिकका आवश्यकतालाई परिपूर्ति गर्न कोशिस गरिएको छ।
४. स्थानीय शासनको रूपमा स्थानीय सरकारको स्थापना भएसँगै समृद्ध गाउँपालिका, सुखी नागरिकको अभिष्ट पूरा गर्नका लागि यस गाउँपालिकाले अख्तियार गरेको नीति, लिएका रणनीति र सञ्चालन गरेका योजना तथा क्रियाकलापहरूका कारण एक नमूना गाउँपालिकाको रूपमा यस स्थानीय तहले आफ्नो विशिष्ट पहिचान स्थापना गरेको व्यहोरा निवेदन गर्दछु। अन्यत्रका स्थानीय सरकारका असल अभ्यासलाई सन्दर्भ सहित अनुकरण गर्ने तथा यस स्थानीय सरकारका असल अभ्यासहरूलाई प्रचारप्रसार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिदै नमूना गाउँपालिकाको रूपमा स्थापित हुने कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरताका साथ आगामि आर्थिक वर्षको बजेट प्रस्तुत गर्ने कोशिस गरिएको छ।
५. आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४, नेपाल सरकारको सोह्रौं आवधिक योजना र प्रदेश सरकार दोस्रो पञ्चवर्षीय आवधिक योजना तथा यस कालीगण्डकी गाउँपालिकाको दोस्रो आवधिक योजना, कालीगण्डकी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम र नेपालीको दिगो विकासका लक्ष्यहरू, राजस्व अनुमान समिति, विषयगत समितिहरू, स्रोत व्यवस्थापन समिति, आर्थिक सर्वेक्षण, मध्यकालीन खर्च संरचना र बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका सुझावहरू र सरोकारवालाहरूको सुझावहरूलाई समेत आवश्यक मार्गदर्शनको रूप लिएकोछु।
६. विश्वव्यापी अर्थतन्त्रमा आएको उतारचढाव र आपूर्ति शृङ्खलामा परेको अवरोधका कारण सिर्जित बाह्य दबाबप्रति सजग रहँदै, राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा देखिएको शिथिलता र चुलिँदो व्यापार घाटाको प्रभावलाई यस बजेटले नजिकबाट नियालेको छ। साथै, नेपालको राजनीतिक अस्थिरता, प्राकृतिक विपद् एवं जलवायु परिवर्तनले स्थानीय स्तरमा पारेका बहुआयामिक चुनौतीहरूप्रति सतर्क रहँदै, पालिकाभित्र आय, उत्पादन र रोजगारी सिर्जना मार्फत आत्मनिर्भर एवं प्रतिस्पर्धी आन्तरिक अर्थतन्त्रको निर्माण गर्ने नीति लिइएको छ। उद्यमशीलता र सकारात्मक उत्पादन संस्कृतिको प्रवर्द्धन गर्ने, मानव संसाधनको गुणात्मक विकास गर्ने र सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई थप चुस्त, पारदर्शी, जवाफदेही र प्रभावकारी बनाउनेतर्फ नै यो बजेट निर्देशित रहेको छ।
७. आगामि बजेट जलवायु अनुकूलन अर्थतन्त्रको आधारभूत सिद्धान्तमा आधारित रहने दिगो विकास र मौसम प्रतिकूलको वातावरण बीच सन्तुलित सम्बन्ध कार्य गर्ने, सामाजिक परिचालनमा जोड दिने, सेवा प्रवाहमा आधुनिक प्रविधिको उपयोग मार्फत लागतमा

न्युनिकरण गर्ने, उत्पादन वृद्धिसँगै रोजगारीको अवसर प्रदान गर्दै सोही रोजगारी मार्फत गरिबीको न्युनीकरण गर्ने, सक्षम ग्रामीण अर्थतन्त्रको विकास गर्ने, गाउँ समुदायका वस्ती बसोबासलाई आकर्षक बनाउने कार्यमा परोक्ष र प्रत्यक्ष रुपमा भूमिका निर्वाह गर्ने प्रकृतिले आगामि बजेटको निर्माण गरेको छ।

८. आगामि आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम निर्धारण गरी रहदा चुनौति र सम्भावनाहरूको दरिलो उपस्थिति रहेको छ। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमले तय गरेका नीतिको कार्यान्वयनका लागि कार्यक्रम र क्रियाकलापको निर्धारण गर्दा चुनौतिहरूको सामना गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ।
९. विभिन्न देशको आपसी द्वन्द तथा युद्धले विश्वव्यापीरुपमा देखा परेको आर्थिक शिथिलताका कारण रोजगारी उत्पादन र चलायमान अर्थतन्त्रमा परेको प्रभाव यस गाउँपालिकामा पर्न नदिनु, समाजमा देखिएको व्यक्तिवादि नकारात्मक सोचलाई नियन्त्रण गर्दै युवा शक्तिलाई गाउँमै रोजगारीका अवसर प्रदान गर्नु, प्राकृतिक स्रोतहरूको दिगो र प्रभावकारी उपयोग गर्नु, व्यवस्थित वस्ती विकास गर्नु, निर्मित संरचनाहरूको दिगोपनाको लागि आवश्यक कार्य गर्नु, दक्ष मानव संसाधनको विकास गर्नु, कालीगण्डकी ए जलविद्युत आयोजनाको प्रभावित क्षेत्रहरू मध्येमा सबैभन्दा बढी प्रभावित क्षेत्र हुँदा समेत अनुपातिक रुपमा प्राप्त हुनुपर्ने रोयल्टी प्राप्त नहुनु, जलवायु अनुकूलका कार्यक्रम मार्फत विपदजन्य परिस्थितिको न्युनिकरण गर्नुपर्ने चुनौतिहरूको सामु यो बजेट निर्माण गरिएको छ ।
१०. स्थानिय सरकार संचालन ऐन २०७४ क्षेत्राधिकार भित्र नीति तथा कार्यक्रमको भित्र रहेर बजेट व्यवस्थापन गरिरहेको छौ। यद्यपि कालीगण्डकी गाउँपालिकाको नीति अनुसार सबै कामहरू सम्पन्न भइसकेको छैनन्। केहि योजनाहरू सम्पन्न भएका छन्, केहि अन्तिम चरणमा छन्। केहि योजना अगाडी बढाउन कोशिशमा छौ । चलिरहेका छन्। गाउँपालिकाले आफ्नो स्रोत र साधनले भ्याएसम्म नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई कार्यान्वयन गर्न कोशिस गरिरहेका छौं। तर संघीय सरकारले वित्तिय समानिकरण अनुदान प्रत्येक वर्ष बजेट प्रस्तुत गर्ने र आर्थिक वर्षको अन्तिममा कटौति गर्ने प्रक्रियाले केही योजना अधुरा हुँदा पालिकाले उद्देश्य अनुसार लक्ष्य प्राप्तमा असर परिरहेको अवगत गराउन चाहान्छु।
११. कालीगण्डकी गाउँपालिकाले हरेक कामको प्रक्रियाहरूलाई नियमसंगत ढंगबाट अगाडि बढाइ रहेको छ, जसको कारण वित्तीय सुशासनमा उत्कृष्ट हुन सफल भएको कुरा यहाँहरू सामु छर्लङ्ग छ।
१२. प्रस्तुत चुनौति र अवसरहरूका बीचमा सामञ्जस्यता कायम गर्दै आगामी आर्थिक वर्षको बजेटले समृद्ध गाउँपालिका, सुखी नागरिकको लक्ष्य प्राप्तिका लागि ठोस योगदान पुर्‍याउने सोचका साथ आर्थिक सर्वेक्षण र मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गरी बजेट निर्माण गर्ने प्रयास गरेको छ। आय, उत्पादन र रोजगारी अभिवृद्धि तथा सुरक्षित र आकर्षक सामुदायिक वस्ती विकास गर्ने लक्ष्य राखेको छ।
१३. चालु आर्थिक वर्षका लागि लिइएका नीति तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि बजेटमा भएका व्यवस्थाको कार्यान्वयन मार्फत मापन गर्न सकिने भौतिक प्रगतिहरू हासिल भएका छन्।
१४. आदरणीय सभाअध्यक्ष ज्यू
१५. चालू आर्थिक वर्षको अनुमानित आय रु ६१ करोड ६० लाख ५९ हजार प्रस्ताव गरिएकोमा हालसम्म रु ५४ करोड २८ लाख ८४ हजार मात्र प्राप्त हुन आएको छ । चालू आर्थिक वर्ष को असारको पहिलो हप्तासम्म कुल बजेटको रु ३७ करोड ०६ लाख ४५ हजार अर्थात ६०.१६ प्रतिशत खर्च भएको छ । पूँजिगततर्फको बजेट रु २२ करोड ४९ लाख ३२ हजार मध्ये ४९.९३ प्रतिशत अर्थात ११ करोड २३ लाख ७ हजार खर्च भएको छ । चालु तर्फ ३९ करोड ११ लाख २६ हजार विनियोजन भएकोमा ६६.०५ प्रतिशत अर्थात २५ करोड ८३ लाख ३७ हजार खर्च भएको छ ।

१६. अब म आगामी आर्थिक वर्षको लागि आय अनुमानको विवरण पेश गर्दछु ।
१७. आगामी आर्थिक वर्षका लागि संघ सरकारबाट प्राप्त हुने वित्त हस्तान्तरण अन्तर्गत संघीय समानिकरण अनुदानतर्फ रु ९ करोड ३१ लाख, सशर्त अनुदान चालु तर्फ २२ करोड ८४ लाख, शसर्त अनुदान पुँजीगत तर्फ ३० लाख, विशेष अनुदान चालु तर्फ १ करोड ६२ र समपुरक अनुदान रु १ करोड ८७ लाख गरी संघीय सरकारबाट कुल ३५ करोड ९४ लाख रकमको अनुमान गरेको छु ।
१८. गण्डकी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्त हस्तान्तरण अन्तर्गत समानीकरण अनुदान रु १ करोड १९ लाख ८५ हजार , विशेष अनुदान रु ४० लाख, र समपुर्क अनुदान रु ६० लाख गरी कुल रु २ करोड १९ लाख ८५ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु ।
१९. बाँडफाँड भई प्राप्त हुने राजस्व तर्फ संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने मुल्यअभिवृद्धी कर र अन्तशुल्कबाट रु ७ करोड ५० लाखको अनुमान गरेकोछु भने प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर र घर जग्गा रजिष्ट्रेशन करबाट रु ८५ लाख प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु ।
२०. बाँडफाँड भई प्राप्त जलविद्युत सम्बन्धी रोयल्टी, वन, आन्तरिक स्रोत बाट रु १० करोड ३ लाख २३ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरेकोछु
२१. अन्तरसरकारी वित्त हस्तान्तरण, बाँडफाँड भई प्राप्त हुने राजस्व, रोयल्टी र गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोतबाट प्राप्त राजस्व.गरी आगामी आर्थिक वर्षको लागि रु ५६ करोड ८१ लाख ८१ हजार आय हुने अनुमान गरेको छु ।
- २२.** अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को क्षेत्रगत बजेट विनियोजनको विवरण पेश गर्दछु जसमा पूँजीगत खर्च तर्फ ३० प्रतिशत र चालु खर्च तर्फ ७० प्रतिशत बजेट वियोजन गरेको छु ।
- पूर्वाधार विकास**
२३. आगामी आर्थिक वर्षमा पूर्वाधार विकास क्षेत्रमा रु. १२ करोड ३७ लाख विनियोजन गरेको छु जस अन्तर्गतका उपक्षेत्रहरुमा सडक तर्फ रु ७ करोड ८४ लाख, भवन, आवास तथा बस्ती विकासमा रु ४ करोड १५ लाख, उर्जा र विद्युतमा रु ३० लाख, सूचना र प्रविधि तर्फ रु. ८ लाख विनियोजन गरेको छु।
२४. संघीय समपुरक अनुदान र गाउँपालिकाको साझेदारीमा २ वटा योजनाहरु कट्टी सुलसुले सडकको स्तरोन्नतीका लागि रु २ करोड ५४ लाख र रुद्रवेणी हटिया रानीघाट सडकको स्तरोन्नतीका लागि रु १ करोड २० लाख विनियोजन गरेको छु ।
२५. हटिया चिउरीबोट सडकका लागि गण्डकी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त समपूरक अनुदानतर्फको रु ६० लाख र गाउँपालिकाबाट सो मा थप रु ६० लाख गरी कुल रु १ करोड २० लाख विनियोजन गरेको छु ।
२६. गाउँपालिकाको औद्योगिकग्राममा सञ्चालन हुने शुक्ष्म जैविकमल उद्योगको लागि गण्डकी प्रदेश सरकारको विशेष अनुदान रु ४० लाख, संघीय सरकारको रु ९ लाख ७५ हजार र गाउँपालिकाको रु ५ लाख गरी कुल ५४ लाख ७५ हजारको बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२७. माध्यमिक विद्यालयहरु र आधारभूत स्वास्थ्य इकाइहरुमा कालोपत्रे सडकले जोड्ने कार्यका लागि बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२८. इटालीचोक बडहरे हुदै देखि मिलनचोक बजार मिर्मी, किपट – रानीघाट, वैघा देखि बारीचौर, वैघा देखि टड्लेहवा र पुल क्याम्पदेखि वडा नं. २ शालिकराम लोकमार्ग, चरचरेदेखि भालुगौडा वडा नं ५ ट्याक निर्माणको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

२९. बासँधारी देखि गौतम टोल सडक, खहरे गोकुङ्गा, छिस्दी देखि पुल क्याम्प, लालटिन बजारदेखि चिडिचोक वडा नं. २, स्वास्थ्य चौकी जाने सडक वडा नं. २, गहलाम घडीपोखरा देउराली सडक वडा नं. ४, जोगीडाँडा देखि रिप्दी, नयाँमिल देखि मेथिबारी, देउराली देखि पोखरी गैरा सडक वडा नं. ६, मिर्मी चोक देखि फूलबारी, मिलनचोक देखि फूलबारी, चिउरीबोट किपट, मिर्मी आ.वि देखि खोला सडक वडा नं. ७, चिडिदेखि तल्लो जिरो जाने चोक वडा नं २, टुमलेक शिला मोटरबाटो, लुङ्खोला सरुन सडक, बारीचौर बलामि सडक वडा नं ७, सुन्दर बस्ती सडक वडा नं १, कृषिबारी जौबारी, बडरदेखि पालीचौर सडक, विर्घा स्वास्थ्य चौकी जाने सडक, जैपते - जौबारी जाने सडकहरुलाई बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३०. सडक बत्ती जडान तथा मुख्य स्थानहरुमा सिसिक्यामेरा जडान गरी गाउँपालिकाको केन्द्रबाट अनुगमन गर्ने गरी पूर्वाधार विकास गर्नका लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
३१. खानेपानी, बाटो, सिँचाई, अस्पतालको पूर्वाधार मर्मत सम्भारको लागि रु ४३ लाखको बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३२. गोरेटो बाटो निर्माणको लागि रु २० लाख विनियोजन गरेको छु ।
३३. आरनटोल आमामसमूह भवन वडा नं ५, वैधाबारी चौर क्लब भवन निर्माण, भालेवास प्रतिक्षालय निर्माण, टंलेहवा कालिका मन्दिर घेराबार, बाँसधारी देखि सुलसुले मोटरबाटो नाली निर्माणको बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
३४. मिर्मी र कारीकोट बसपार्कलाई सम्पन्न गर्न र फोहोरमैला प्रशोधन केन्द्र निर्माण साथै हाल मिर्मी लगायतका बजार क्षेत्रमा फोहोर व्यवस्थापन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
३५. ट्याङलुङ शिला पूर्वाधार वडा नं. २, इमसिल खेलमैदान, कुन्दी खोला खेलमैदान, सिटी हल जाने सडक गहलाम, लाकुरी देखि गाउँपालिका जाने सडक, मिर्मी खेलमैदान पर्खाल निर्माण, विश्वकर्मा सेवा समाजको समिति भवन निर्माण वडा नं. २ लाई आवश्यक बजेट मिलाएको छु ।
३६. मिर्मी बजार देखि छाप दब्छे ध्रुवज्योति सडक, वैधा - हटिया - रिडी सडक मर्मतको लागि मर्मत सम्भार कोषबाट आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
३७. जैपते लिहाक इमशिल सडकका रु १० लाख बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
३८. ठाटीभञ्ज्याङ टुङकोट सडक, जोगीडाँडा रिप्दी सडकको लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
३९. छिस्दी पुल क्याम्प सडक, कट्टीगाउँ भल नियन्त्रण वडा नं ४ , रानीखर्क तल्लो दब्छे हुदै बगर जाने सडक वडा नं ६ को लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
४०. संघीय सरकार मार्फत कार्यान्वयन हुने गरी ताँप - बास्तारी - भपेङ् बगर सडक रु १ करोड, हटिया रानीघाट सडक रु १ करोडको व्यवस्था मिलाएको छु ।
४१. गण्डकी प्रदेश सरकारबाट सञ्चालन हुने गरी सिलसिले-गौली भञ्ज्याङ-पिसेखर्क-खोरिया सडक स्तरोन्नति कालीगण्डकी-७ का लागि रु ५० लाख, देउराली-इमशिल-रानीघर-भगवतीटोल सडक स्तरोन्नति कालीगण्डकी-६ का लागि रु ५० लाख, ओरेक-लमबेक सडक स्तरोन्नति कालीगण्डकी-३ का लागि रु २५ लाख, ठाँटी भञ्ज्याङ कोटाकोट रुद्रबेनी सडक कालीगण्डकी-१ का लागि रु २५ लाख, जैपते इलुङ्गा गुठी सडक कालीगण्डकी गा.पा-५ का लागि रु २५ लाख, अरुवा बनकसीडाँडा भुस्तुङ बैघा रानीमहल मोटरबाटोका लागि रु २५ लाख, मौला कइन्डाडा कटौदी मोटरबाटो ढलान कालीगण्डकी-४ का लागि रु ५० लाख, माझखण्ड अरुवा सडक स्तरोन्नती तथा पिच गर्ने कालीगण्डकी-४ का लागि १ करोड ५० लाख, बैघा भञ्ज्याङबाट बैघा कोटसम्मको बाटो ढलान कालीगण्डकी-३ का लागि रु ५० लाख, बैघा भञ्ज्याङ धारादी छाप हुँदै छरछरे सडक पक्की गर्ने

कालीगण्डकी-३ १ करोड ५० लाख, साङलुङ तीरघर खहरे मोटरबाटो निर्माण कालीगण्डकी-३ ५० लाख, लुडीखोला बट्टाडा सरुङ मोटरबाटो, कालीगण्डकी-७ ५० लाख, विर्घा गहलाम बनकसी खहरे सडक सुधारको लागि रु १ करोड मिलाएको छ ।

४२. कन्टिन्जेन्सीतर्फको २० प्रतिशत रकम मर्मतसंभार कोषमा जम्मा गर्ने व्यवस्थालाई लागू गरेको छ।

सामाजिक विकास

४३. आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को लागि सामाजिक विकास क्षेत्रमा कुल रु २९ करोड ४७ लाखको बजेट व्यवस्था गरेको छ । जसअन्तर्गतका उपक्षेत्रहरू शिक्षा तर्फ रु १९ करोड ७१ लाख, युवा तथा खेलकुद तर्फ रु १ करोड १० लाख, स्वास्थ्य तर्फ रु ५ करोड ६५ लाख, पोषणमैत्री तथा बालमैत्री स्थानीय शासन तर्फ रु १ करोड ७४ लाख, लैङ्गिक समावेशिता तथा सामाजिक समानता लैसास तर्फ रु ३० लाख, खानेपानी तथा सरसफाई तर्फ रु. ७२ लाख, भाषा तथा संस्कृती तर्फ रु. १० लाख, महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक तर्फ रु १५ लाख विनियोजन गरेको छ ।

४४. कालीगण्डकी अस्पतालको १५ शैयाको भवन निर्माणको लागि रु ३ करोडको विनियोजन गरेको छ।

४५. पोषणमैत्री स्थानीय शासनको दीगोपनाका लागि पञ्चवर्षिय रणनीतिक योजना तथा बालमैत्री गाउँपालिका घोषणा कार्यक्रमको लागि रु. १ करोड ७४ लाखको व्यवस्था गरेको छ ।

४६. कालीगण्डकी गाउँपालिकाका सम्पूर्ण नागरिकहरूको निशुल्क स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम निरन्तरता दिएको छ जसको लागि रु १ करोड ७० लाख विनियोजन गरेको छ ।

४७. शिक्षा क्षेत्रको लागि शसर्त अनुदान तर्फ १८ करोड ७४ लाखको व्यवस्था मिलाएको छ ।

४८. शून्य होम डेलिभरी, मदिरा लागूपदार्थ दुर्व्यसनीलाई विद्यालय शिक्षा, विभिन्न घुम्ती शिविर, कालीगण्डकी पोषण बैङ्क, गुणस्तरीय पानी ल्याब परीक्षण, स्यमसेविका लगायत अन्य अनौपचारिक क्षेत्रमा काम गर्ने मजदुरलाई योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छ ।

४९. कालीगण्डकी गाउँपालिकाका सम्पूर्ण नागरिकहरूको कालीगण्डकी अस्पताल, मिर्मिमा निःशुल्क उपचार गर्ने व्यवस्था मिलाएको छ । उक्त अस्पतालमा हुने सम्पूर्ण उपचार खर्च गाउँपालिकाले व्यहोर्ने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ । सो लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छ।

५०. कालीगण्डकी अस्पतालमा विशेषज्ञ सेवा र थप सेवा विस्तारको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरको छ ।

५१. वडा नं. ५ को स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माणको लागि रु १५ लाख विनियोजन गरेको छ ।

५२. स्वास्थ्य क्षेत्रको लागि शसर्त अनुदानबाट कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरी रु. ३ करोड ५० लाखको बजेट व्यवस्था मिलाएको छ ।

५३. शैक्षिक क्षेत्रको सुधारका लागि प्रधानाध्यापक र विद्यालयमा कार्यरत विद्यालय कर्मचारीको थप सुविधाको निरन्तरताका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छ ।

५४. कक्षा ५ र ८ को परीक्षा सञ्चालनको लागि रु ६ लाखको व्यवस्था गरेको छ ।

५५. कालीगण्डकी प्रज्ञा प्रतिष्ठान संचालनका लागि रु १० लाख बजेटको व्यवस्था मिलाएको छ ।

५६. विद्यालय क्षेत्रको विकास, स्वास्थ्य चौकीहरूको स्तरोन्नती, विद्यालय कर्मचारीहरूको पारिश्रमिक, खेल क्षेत्रको विकासका लागि आवश्यक कार्यक्रम तथा बजेटको व्यवस्था मिलाएको छ ।

५७. बालबालिका, महिला मञ्च, दलित, जनजाति, ज्येष्ठ नागरिक, फरक क्षमताका व्यक्ति लगायतको सम्मान र क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक कार्यक्रम र बजेटको बन्दोबस्त मिलाएको छ।
५८. कालीगण्डकी पठन सिप विकास कार्यक्रम कक्षा ३ सम्म सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छ, विद्यालय फूलबारी र हरित विद्यालय निर्माण गर्न, खुसी पाठ्यक्रम सञ्चालन गर्न, शिक्षकको व्यवसायिक क्षमता वृद्धि लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बजेट व्यवस्था मिलाएको छ ।
५९. शिक्षा क्षेत्रको भौतिक पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सम्भारको लागि रु २५ लाखको व्यवस्था गरेको छ।
६०. आलमदेवी बहुप्राविधिक शिक्षालयको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन, सामुदायिक विद्यालयमा संचालित प्राविधिकधार र क्याम्पसमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको लागि छात्रवृत्ति कार्यक्रमको लागि रु १५ लाखको व्यवस्था गरेको छ साथै जग्गा प्राप्ति तथा भवन निर्माण लगायतको कार्यका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छ ।
६१. युवा उद्यमशिलाता प्रवर्द्धन गरी आन्तरिक रोजगारी सिर्जना गर्नका लागि विदेश हैन विजनेस कार्यक्रमका लागि विजनेस स्टार्टअपका लागि बिउ पूँजीमा अनुदान दिने कार्यका लागि हालको लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छ ।
६२. युवाहरूलाई स्वयंसेवी र सदाचारी भावना विकास गर्न, स्पोर्ट्स स्कूल सञ्चालन गर्न लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छ ।
६३. दलित र शिल्पी समुदायको जीवन निर्वाहको रूपमा अपनाई आएका परम्परागत पेशालाई व्यवसायिक उद्यमको रूपमा विकास गर्न र बालक्लब र सञ्चाल सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था गरेको छ ।
६४. विद्यालय क्षेत्रको विकास, स्वास्थ्य चौकीहरूको स्तरोन्नति, विद्यालय कर्मचारीहरूको पारिश्रमिक, खेल क्षेत्रको विकास लागि आवश्यक कार्यक्रम तथा बजेटको व्यवस्था मिलाएको छ ।
६५. योग शिविर सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने बजेटको व्यवस्था गरेको छ ।
६६. होमस्टे सञ्चालन भएका ठाउँहरूमा पूर्वाधार निर्माण गर्न, रोजगार बैङ्क स्थापना गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छ ।
६७. विद्यालय सभाहल निर्माणको लागि जनहित मा.वि, ध्रुवज्योति मा.वि, भवानी मा.विलाई बजेट व्यवस्था गरेको छ ।
६८. कालीगण्डकी आ.वि, चन्द्रोदय आ.वि, घुरडाँडा आ.वि., प्युँघा मा.वि., सत्यदेवी मा.वि, दुर्गा आ.वि, सरस्वती आ.वि, सरस्वती मा.वि.लाई तारबारको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरेको छ ।
६९. संघीय सरकार मार्फत सञ्चालन हुने गरी आलमदेवी खानेपानी योजनाको लागि रु ३ करोड, कालीगण्डकी बृहत खानेपानी योजनाको लागि रु १ करोडको व्यवस्था मिलाएको छ ।
७०. गण्डकी प्रदेश सरकारबाट सञ्चालन हुने गरी ठूलो कुलो मर्मत तथा पोखरी निर्माण, कालीगण्डकी गा.पा-६ १० लाख, घाकुर तल्लो माथिल्लो कुलो सिंचाई योजनाको लागि रु १० लाख, बारीचौर लिफ्टिंग सिंचाई आयोजना, कालीगण्डकी-७ का लागि रु १५ लाख, बिर्घाटार एकीकृत सिंचाई योजना कालीगण्डकी गा.पा. ३ र ४ का लागि ३० लाख, लुडीखोला, बारीचौर सिंचाई पोखरी निर्माण कालीगण्डकी गा.पा.-७ २० लाख, विरौटा डाडाथर सिंचाई आयोजना कालीगण्डकी गा.पा.-२ का लागि रु ५ लाख, बिर्घाटार लिफ्टिंग सिंचाई आयोजना विस्तार कालीगण्डकी-४ का लागि १५ लाख, चेखोला कुणादी खानेपानी आयोजना कालीगण्डकी गा.पा.-६ का लागि रु १० लाख, बैघा खानेपानी आयोजना कालीगण्डकी गा.पा.-३ का लागि रु १० लाख, राकस्दी खानेपानी योजना कालीगण्डकी-४ का लागि रु १० लाख, मौलादेवी खानेपानी योजना मर्मत कालीगण्डकी-

३ का लागि रु १० लाख, पाकुरस्याङ्क लि. खानेपानी कालीगण्डकी-३ का लागि रु ४० लाख, खोर्दी खानेपानी तथा सरसफाई योजना कालीगण्डकी गा.पा.-१ का लागि ३० लाख मिलाएको छु।

७१. खेलकुद महोत्सव तथा अध्यक्ष कप २०८३ सञ्चालनको लागि रु ४५ लाखको व्यवस्था गरेको छु।

७२. राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय पदक प्राप्त खेलाडीहरूलाई प्रोत्साहन भत्ताको लागि को लागि रु १० लाखको विनियोजन गरेको छु।

७३. बिर्घा युथको खेलमैदान, मिर्मी खेलमैदान, कुन्दी खोला खेलमैदान, इमसिल खेलमैदान, कृषिबारी खेलमैदान, घुरडाँडा फ्रेन्चक्लब मैदान तथा दब्छे खेलमैदान निर्माण गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको छु।

७४. सरकारी सेवामा प्रवेश गर्न इच्छुक कालीगण्डकी गाउँपालिकाका युवाहरूलाई प्रवेश तयारीका लागि आवश्यक कक्षा सञ्चालनका लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु।

७५. गाउँपालिकाको ऋणात्मक जनसंख्या वृद्धिदरले आगामी २९ वर्षमा कालीगण्डकी गाउँपालिको जनसङ्ख्या १७ हजार ९ सयबाट घटेर ५ हजारमा झर्ने प्रक्षेपण गरिएको हुँदा सक्रिय उमेर समूहको जनसङ्ख्या हालको अनुपातमा कायम राख्न दुई भन्दा बढी सन्तान जन्माउने परिवारलाई बालबालिकाको पालन पोषणमा सहयोग उपलब्ध गराई प्रोत्साहन गर्न चालु आर्थिक वर्षको निरन्तरताको आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।

७६. विद्यार्थीमा बचतको बानी विकास गर्नको लागि स्थानीय बैंक तथा वित्तिय संस्थाको सहकार्यमा एक विद्यार्थी एक बैंक खाता खोल्ने कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु।

७७. गण्डकी प्रदेश सरकारबाट सञ्चालन हुने गरी आलमदेवी मन्दिर पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण, कालीगण्डकी-३ का लागि रु १० लाख, दुर्गाकाली मन्दिर एवं पर्यटकीय पार्क निर्माण, कालीगण्डकी-४, लिमीठाना, दमैगाउँ का लागि रु १० लाख, हनुमान थान क्षेत्रपाल पूर्वाधार निर्माण, कालीगण्डकी-४, कट्टी का लागि रु १० लाख, जनता प्रा.वि कट्टीका लागि रु १० लाख, क्षेत्रपाल कालिका मन्दिर पुनर्निर्माण, कालीगण्डकी-४ कट्टी का लागि रु १० लाख, श्री आलमदेवी बहुउद्देश्यीय समाज खेलमैदान निर्माण, कालीगण्डकी-२ का लागि रु १० लाख, मौलाकाली सामुदायिक भवन निर्माण, कालीगण्डकी-३ का लागि रु १० लाख, भवानी मा.वि. पूर्वाधार स्तरोन्नति, कालीगण्डकी-३ का लागि रु १० लाख, जनता मा.वि. पूर्वाधार स्तरोन्नति, कालीगण्डकी-४ का लागि रु १० लाख मिलाएको छु।

७८. आर्थिक विकास

७९. आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/८४ मा आर्थिक विकास तर्फ रु. २ करोड ८६ लाख विनियोजन गर्दा यस अन्तर्गतका उपक्षेत्रहरू कृषि तर्फ रु ७५ लाख, सिँचाई तर्फ रु ९० लाख, पशु पन्छी विकास तर्फ रु. ४१ लाख, पर्यटन विकास तर्फ रु १५ लाख, श्रम रोजगार तथा गरिवी निवारण तर्फ रु. ४६ लाख, वैङ्क वित्तिय तथा सहकारी तर्फ रु ८ लाख, उद्यम तर्फ ११ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।

८०. सिँचाई तथा कुलो योजनाको लागि रु ३५ लाख विनियोजन गरेको छु।

८१. किसानलाई सहकारी मार्फत बिक्रीको आधारमा अनुदान दिन र भान्सा सुधार कार्यक्रमलाई बजेटको व्यवस्था गरेको छु।

८२. रुरु क्षेत्रसँगको साझेदारीमा जीपलाइन निर्माणको लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु।

८३. पुष्प खेती प्रवर्द्धन र प्रशोधन कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।

८४. खेतीयोग्य जमिनलाई बाझो राख्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्नको लागि को लागि सामूहिक खेती र भूमि बैङ्क कार्यक्रम सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
८५. बेसार, गेडागुडी, च्याखला, अदुवाजस्ता कृषिजन्य उत्पादनको लागि आवश्यक प्याकेजिङ / लेभलिङ/ ग्रेडिङ र ब्रान्डिन गर्ने कृषि संकलन केन्द्र मार्फत कृषिजन्य उत्पादनहरूको संकलन गरी कृषि एम्बुलेन्समार्फत कृषि बजारको पहुँच स्थापना गर्ने कार्यका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
८६. रैथाने बालीहरूको संरक्षण गर्नको लागि बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
८७. ड्रागन फ्रुट बगैचा सञ्चालनको लागि रु १० लाख बजेट व्यवस्था मिलाएको छु।
८८. पशु पन्छी स्वास्थ्य उपचारको लागि औषधी तथा ल्याब टेस्टका सामग्रीहरू खरिदको आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
८९. शित भण्डारको सञ्चालन र व्यवस्थापनको लागि वजेट व्यवस्थापन मिलाएको छु ।
९०. फलफूल खेती योग्य जमिनको माटो परीक्षण गर्ने र सम्भाव्यता नतिजा प्राप्त भएका स्थानहरूमा किवि, एभोकाडो, लिची, मेवा, केरा, आँप आदि फलफूलको सघन खेती गरी फलफूल पकेट क्षेत्रको विकासका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु । सिप्लिगानको खेतीलाई प्रोत्साहन गर्न पकेट क्षेत्र र चिउरीको पकेट क्षेत्र विकास गर्ने एवं विरुवा संकलनको लागि बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
९१. खाद्यान्न बाली धान र गहुँ को उन्नती बीउ उपयोगमा अनुदानको लागि रु ९ लाख व्यवस्था मिलाएको छु ।
९२. रोजगार प्रबर्धन कार्यक्रम सञ्चालनको लागि कुल रु ४२ लाख व्यवस्था मिलाएको छु ।
९३. कृत्रिम गर्भाधान मिसन कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
९४. गरिबसँग विश्वेश्वर कार्यक्रमको सञ्चालनको लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु।
९५. गरिबी निवारणको लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालनको लागि रु ११ लाख बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
९६. भुट्टुङ, किपट र लसर्घा कोटाकोट लिफ्टिङ सिँचाईको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
९७. **वन वातावरण तथा भूसंरक्षण**
९८. आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/८४ मा वन वातावरण, भूसंरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन तर्फ रु ५५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
९९. वातावरण तथा जलवायु संरक्षणको लागि पुराना चौपारीहरूको संरक्षण तथा रिजार्ज पोखरी निर्माणको लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
१००. फलफूल वृक्षारोपण तथा कृषि वन कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
१०१. वातावरण मैत्री वडा र गाउँपालिका घोषणाको लागि रु ५ लाखको बजेट विनियोजन गरेको छु।
संस्थागत विकास तथा सुशासन
१०२. आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/८४ मा संस्थागत विकास, न्याय, सुशासनको लागि ४५ लाखको व्यवस्था मिलाएको छु । जस अन्तर्गत संगठन तथा सेवा प्रवाह, राजस्व तथा स्रोत परिचालन, योजना र विकास तर्फ बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१०३. शैक्षिक आविष्कार केन्द्र निर्माण गर्न, शैक्षिक गुरु योजना, सडक गुरुयोजना र पर्यटन गुरुयोजना बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजना गरेको छु।
१०४. कर्मचारी कल्याण कोष संचालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
१०५. औपचारिक र अनौपचारिक क्षेत्रमा काम गर्ने कर्मचारीको लागि योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कोष, कर्मचारी सुरक्षा कोषका लागि रु ३० लाख को व्यवस्था गरेको छु।
१०६. स्थानीय सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सुधार गर्नको लागि कर्मचारीको क्षमता वृद्धी गरी दक्ष र उत्साही बनाउन प्रोत्साहनको लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु।
१०७. गाउँपालिकाको समग्र विकास तथा सेवा प्रवाहका विषयमा नियमित रुपमा जनतासँग दोहोरो संवाद कायम गर्ने कार्यका लागि हाम्रो कालीगण्डकी गाउँपालिका कार्यक्रम र प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाहका लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु।
१०८. अब म आगामी आर्थिक वर्ष का लागि तय गरिएका राजस्वसम्बन्धि नीतिहरूको व्यहोरा पेश गर्दछु।
१०९. कर सिर्जना, कर दायित्व र कर लाभका विषयमा प्रभावकारी कार्यक्रम सञ्चालन गरी कर असुली गर्ने कार्यका लागि ठोस र प्रभावकारीरूपमा कार्य गरिनेछ।
११०. नागरिकलाई सिर्जना भएको कर दायित्व भुक्तानी गर्ने र गाउँपालिकाबाट सेवा सुविधा प्राप्त गर्ने कार्यलाई प्रत्यक्ष सम्बन्ध स्थापना गरी सेवा प्राप्तिका लागि कर दायित्व अनिवार्य चुक्ता गरेको हुनुपर्ने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु।
१११. क्षेत्रगत रुपमा बढी कर तिर्ने करदातालाई पुरस्कार र कर समयमा भुक्तानी नगर्ने करदातालाई दण्डको व्यवस्था मिलाएको छु।
११२. एकीकृत सम्पत्ती करलाई कडाइका साथ लागू गरिनेछ। संरचना निर्माण गर्दा नक्सा पासको व्यवस्थालाई अनिवार्य गरिनेछ। हालसम्म नक्सा पास नभएका संरचनालाई कानूनी व्यवस्था गरी निश्चित समय प्रदान गरिनेछ।
११३. करका दरहरूमा आवश्यक परिमार्जन गरेको छु।
११४. सभाध्यक्ष महोदय,
११५. चालू आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को हालसम्मको यथार्थ खर्च तथा आर्थिक वर्ष अन्त्यसम्ममा हुने अनुमानित खर्चको विवरण र आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/८४ का लागि अनुमानीत आय र व्ययको श्रोतगत र योजनागत विवरण पेश गरेको छु। वडास्तरीय योजनाहरूको व्यवस्थित विवरण अनुसूचिमा संलग्न रहेको छ। अन्य योजनाहरूको विवरण आयोजना बैंकमा समावेश गरिएको छ।
११६. सम्मानित गाउँसभाबाट पारित आगामी आर्थिक वर्ष ०८३/८४ को नीति तथा कार्यक्रमले परिकल्पना गरेका समाजवाद उन्मुख लोककल्याणकारी स्थानीय सरकारका लक्ष्य प्राप्तिका लागि यो बजेटले महत्वपूर्ण योगदान पुर्याउनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु। बजेट निर्माण गर्ने क्रममा सहयोग पुर्याउनुहुने गाउँपालिकाका श्रद्धेय अध्यक्षज्यू, वडाध्यक्षज्यूहरू, कार्यपालिका सदस्यज्यूहरू, गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू, राजनीतिक दलका प्रतिनिधीज्यूहरू तथा राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु। सबल र सक्षम ग्रामिण अर्थतन्त्रको निर्माण, रोजगारी सिर्जना र युवासहितको ग्रामिण वस्ति सिर्जना गर्ने कार्यमा लक्षित गरिएको प्रस्तुत बजेट समृद्ध गाउँपालिका सुखी नागरिकको गाउँपालिकाको लक्ष्य पूरा गर्नका लागि प्रभावकारी हुनेछ। प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रमहरूको पूर्ण कार्यान्वयनमा सम्बद्ध सबै पक्षको रचनात्मक सुझाव, साथ र सहयोग प्राप्त हुनेछ भन्ने समेत विश्वास व्यक्त गर्दछु।

धन्यवाद